

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 7

Матеріали

*Звітної науково-практичної конференції
“Теоретико-методологічні засади та соціальна практика
модернізації України: політичні, юридичні, економічні
та психологічні проблеми”
м. Київ, МАУП, 29 листопада 2018 р.*

*IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Проблеми і перспективи соціально-економічного
розвитку України в умовах європейської інтеграції”
м. Київ, МАУП, 14 листопада 2018 р.*

*Міжнародної наукової конференції
“Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні:
стан, проблеми, тенденції розвитку”
м. Київ, МАУП, 7 грудня 2018 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2018

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 10 від 31.10.18)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 7: Матеріали. звітн. наук.-практ. конф. “Теоретико-методологічні засади та соціальна практика модернізації України: політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми”, 29 листопада 2018 р.; IV Всеукр. наук.-практ. конф. “Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції”, 14 листопада 2018 р.; Міжнар. наук. конф. “Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку”, 7 грудня 2018 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2018. — 372 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018
© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2018

Підпалій В. Л.	
Окремі проблеми стадії підготовчого судового засідання	144
Кабанова І. А.	
Сучасна класифікація валютних ринків та їх учасники	147
Найченко А. М., Куртакова Г. О.	
Докази в господарському процесі: виникнення та розвиток електронного документа.....	150
Шевченко В. С.	
Стан законодавства у сфері мовних відносин.....	155
Мироненко І. В.	
Застосування оперативно-господарських санкцій у сфері капітального будівництва	157
Бондаренко О. Г.	
Використання поліграфа під час розслідування заподіяння тяжких тілесних ушкоджень, що спричинило смерть потерпілого.....	160

ЕКОНОМІЧНІ ПИТАННЯ

Романова Л. В.	
Маркетинг в епоху постмодернізму: проблеми і перспективи розвитку	163
Дмитренко Г. А.	
Унікальна траєкторія модернізації України в контексті реалізації ідеології еколюдиноцентризму	166
Сафонова В. Є., Кальна-Дубінюк Т. П.	
Використання інформаційно-консультаційних технологій для прийняття науково обґрунтованих рішень	169
Карбовська Л. О.	
Конкуренція, маркетинг і конкурентні переваги.....	171
Алієва-Барановська В. М.	
Удосконалення стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності України в умовах інтеграційних перетворень	174
Згалат-Лозинська Л. О.	
Інтелектуальний капітал як фактор інноваційного розвитку економіки.....	177
Калина А. В.	
Причини та наслідки зниження рівня життя населення в Україні.....	180
Новальська Н. І.	
Застосування сучасних освітніх технологій при викладанні навчальних дисциплін з менеджменту та адміністрування	183
Тьорло В. О., Мірошніченко В. В.	
Модернізація господарства України за принципом зеленої економіки	186
Бігдаш В. Д.	
Виклики та позитивні тренди розвитку страхового ринку України	188
Чуніхіна Т. С.	
Податкова політика: теоретичний аспект	190

ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Рівень життя населення віддзеркалює систему соціально стану населення, є його індикатором у сфері соціального захисту, що становить основне завдання соціальної політики держави і ставить за мету забезпечення добробуту та прав і гарантій людини у сфері рівня і якості життя [6]. Адже сьогодні в Україні поглиблюється соціальне розшарування, яке призводить до розбалансування можливостей задоволення основних соціальних потреб населення. Досі продовжують залишатися низькими: рівень та якість життя.

Система соціального захисту та соціальної політики в країні цілком ще не задовольняє життєві потреби населення. Проблеми у сфері соціального захисту населення ще залишаються і вирішення їх відкладається на невизначений термін. На сьогодні, основною проблемою в Україні є і залишається проблема подолання бідності, тому що більша частина працюючого населення, має дуже низький рівень доходів, який являється найважливішим показником добробуту. Висока диференціація умов і рівня життя українського населення, нерівномірність розвитку регіонів, поширення масштабів безробіття, а також вплив світової фінансової кризи стримують динаміку соціально-економічного зростання країни та підсилюють соціальне напруження [2]. Тому сьогоднішні зміни розвитку сучасного українського суспільства вимагають позитивних зрушень у розвитку національної економіки та пошуку ефективних методів підвищення рівня та якості життя населення.

За цих умов необхідна реалізація виваженої державної соціальної політики, яка повинна забезпечувати соціально-економічне зростання країни та сприяти впровадженню нових методів, норм та державних стандартів рівня і якості життя для всього українського населення.

Стандартним інструментом при загальному порівнянні рівня життя різних країн світу, прийнято індекс розвитку людського потенціалу – інтегральний показник, який розраховується щорічно для міждержавного порівняння й вимірювання рівня життя, грамотності, освіченості й довголіття. У 2010 р. на додаток до загального індексу було введено три нові індикатори: індекс людського розвитку, скоригований з урахуванням соціально-економічної нерівності, індекс гендерної нерівності та індекс багатомірної нерівності [5].

За роки незалежності, Україна послідовно втрачає свої позиції за індексом людського розвитку: з 45 місця у 1992 р. до 102 у 1995 р. У 2010 р., Україна покращила позиції до 69 місця, але, на жаль у 2014 р. втратила 12 позицій та опинилася на 81 місці серед 188 країн в світовому рейтингу. Україна має досить високий показник рівня освіти та близький до середньосвітового рівень очікуваної тривалості життя (68,5 років).

Відомо, що доходи країни залежать від обсягу виробленої продукції та послуг. Відповідно до рейтингу країн за ВВП за паритетом купівельної спроможності (далі ПКС) Україна займала 47 місце серед 188 країн світу за підсумками 2014 р. з абсолютним його розміром у 370,8 млрд дол. США (за даними Міжнародного валютного

фонду). За даними Світового банку 2011–2014 рр. Україна займала 45 місце серед 183 країн світу, випереджаючи Норвегію, яка за індексом людського розвитку посідає перше місце.

Безперечно рівень життя та добробут населення, залежить не лише від величини створеного ВВП країни, кількості населення, але й від того, яким чином відбувається розподіл національного доходу та ефективне використання суспільних фінансів (фондів споживання) поліпшує добробут громадян, натомість зубожіння, поглиблення диференціації населення за доходами, засвідчує неефективність політики держави в сфері перерозподілу та використання національного доходу, в тому числі і внаслідок високого рівня корумпованості чиновників. Свідченням на користь останнього є 130 місце країни (серед 168 країн світу) у рейтингу за індексом сприйняття корупції [3].

Необхідність дослідження основних причин зниження рівня життя населення та пов'язаних з цим потенціальних загроз для забезпечення сталого розвитку національної економіки, особливо актуалізується за сучасних складних соціально – економічних умов розвитку України.

Причинами зниження рівня життя населення України, в першу чергу рівня доходів, є:

- знецінення національної валюти (за два роки вартість національної валюти скоротилась у 3,25 рази). Через те, що Україна є імпортозалежною державою, значно підвищились ціни на імпортні та імпортозалежні товари (електронна та побутова техніка, одяг, медикаменти, газ тощо);
- втрата заощаджень через кризу у банківській системі України або їх істотне знецінення;
- замороження соціальних стандартів на рівні грудня 2013 р. у період з січня 2014 р. до серпня 2015 р. включно;
- збільшення комунальних платежів, здорожчання всіх без винятку товарів і послуг, як імпортного, так і вітчизняного виробництва;
- відсутність адекватної індексації доходів;
- введення оподаткування і обмеження розміру пенсій;
- введення оподаткування на нерухомість і заощадження;
- військові дії на сході країни.

У зв'язку з останнім, слід окремо виділити таку категорію громадян, як вимушені переселенці, для яких питання зниження рівня життя стоїть дуже гостро.

Наслідками істотного зниження рівня життя населення і відповідними загрозами для забезпечення сталого розвитку національної економіки можуть бути:

- збільшення відсотку працездатного населення за кордон і відповідно, зменшення трудового потенціалу країни. За розрахунками К. І. Якуби [1, с. 99], витрати на розвиток однієї людини, її становлення як кваліфікованого фахівця, починаючи зі стадії ембріону й до закінчення вищої освіти, становлять близько 1 млн 100 тис. грн (770 тис. грн від держави і ще 318 тис. вкладає сім'я), при цьому рентабельність витрат на формування одиниці трудового потенціалу становить 200 % за фактичними цінами, а за ринковими – 500 %. Цифри засвідчують, наскільки вигідно державі вкладати в людину, але не за умов активної міграції, яка робить ці витрати марними;
- збільшення економічної активності населення, посилення напруги на ринку праці;
- збільшення кількості людей, що потребують державної соціальної підтримки;
- зменшення платоспроможного попиту населення, і через це скорочення ємкості внутрішнього ринку;

- зміна настроїв населення: виникнення соціальної напруги, невдоволення діями влади, погіршення криміногенної ситуації;
- загострення демографічної кризи;

Для покращення ситуації щодо рівня доходів населення можна запропонувати наступні заходи: підвищити прожитковий мінімум принаймні до його фактичного розміру; при оподаткуванні доходів громадян врахувати розмір сім'ї (кількість утриманців) у родині, як це практикується у країнах Європейського Союзу, – чим більша кількість утриманців – тим менша ставка оподаткування доходів фізичних осіб; проводити повну упереджу вальну індексацію доходів громадян; знизити податок на додану вартість для окремих категорій товарів та послуг (медикаменти, продукти харчування вітчизняного виробництва, комунальні послуги тощо).

Рівень життя є інтегральним показником розвитку суспільства. Його рівень безпосередньо залежить від рівня доходів населення і їх купівельної спроможності. Сьогодні в Україні спостерігається зниження купівельної спроможності, а від так і реальних доходів населення. Для їх підтримання пропонуємо збільшити соціальні стандарти, зменшити додаткове навантаження, знизити податок на додану вартість для окремих категорій товарів і послуг. Вищезазначені пропозиції можуть на нетривалий час компенсувати зменшення реальних доходів. Першочерговим, з огляду на довгострокову перспективу, є створення умов для розвитку вітчизняного виробника, який би виробляв продукцію з високою часткою доданої вартості, оскільки першоджерелом формування доходів населення є зростання продуктивності національної економіки на основі повної реалізації її трудового потенціалу.

Перспективами подальшого поліпшення умов у даному напрямку можуть бути проведення розрахунків, стосовно зниження податкового навантаження в залежності від кількості утриманців у родині, застосування різних ставок податку на додану вартість тощо.

Джерела

1. Кочемировська О. О. Розвиток трудового потенціалу як чинник економічного зростання України: аналіт. доп. / О. О. Кочемировська. – К.: НІСД, 2014. – 108 с.
2. Куйбіда М. Державне регулювання соціально – економічного розвитку регіонів / М. Куйбіда, К. Черніцина. – режим доступу: <http://lvivacademy.com/visnik5/fail/Kujbida/pdf>.
3. Лише на один бал піднялась Україна у світовому рейтингу сприйняття корупції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tiukraine.org/теги/індекс-сприйняття-корупції>.
4. Мандибура В. О. Рівень життя населення України та проблеми реформування механізмів його регулювання / В. О. Мандибура. – К.: Парламентське вид-во, 1998. – 256 с.
5. Системи соціального захисту та соціального забезпечення в Україні. Реальний стан та перспективи реформування. – К.: Центр громадської експертизи, 2009, – 104 с.
6. Управління соціальним та гуманітарним розвитком: навч. посіб. / авт. кол.: В. А. Скуратівський, В. П. Трощанський, Е.М. Лібанова та ін.; за заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського: у 2 ч. – К.: НАДУ, 2009. – Ч. 1 – 456 с.
7. Яковлева Ю. К. Розвиток людського потенціалу як база для соціально-економічного розвитку / Ю. К. Яковлева // Культура народів Причорномор'я. – 2012. – № 220. – С. 122–126.